

ŠAJĀ NUMURĀ:

- Žurnāla "Latvijas Lopkopis" marta numurā 2
- "Mans Lauks" atvieglo bioloģisko ražošanas plānu sagatavošanu 3
- SUDAT – lauksaimnieka apgrūtinājums vai iespēja? 4
- No trakas idejas līdz saimniekošanai ar izdomu 6
- "Evelīnas kūkas" – no aizraušanās līdz savam zīmolam. . . . 8
- Ģimenes uzņēmuma "Organic Products" attīstība ar mērķtiecīgiem ieguldījumiem 10
- Dīķis kā mazdārziņš. Padomi, sezonu uzsākot 11
- Meža stādmateriāls Latvijā: pieejamība, izvēle, sertifikācija un stādīšanas laiks . . 12
- Pasaules Bankas pētījums un ieteikumi lauksaimniecības risku pārvaldībai 13
- Lopkopības prognozes ar mīnusa zīmi. 13
- Svarīgākie datumu, kurus lauku uzņēmējs nedrīkst aizmirst 2026. gada maijā. 14
- Veidojot nākotnes laukus kopā ar jauniešiem 15
- "Laukiem augt" – atbalsts lauku uzņēmējiem 16

AKTUALITĀTES

ATVĒRTA JAUNA DAUDZGADU KONSULTĀCIJU PROGRAMMA LAUKSAIMNIEKIEM UN LAUKU UZŅĒMĒJIEM

Atvērta nepārtrauktā pieņemšanā jaunam daudzgadu konsultāciju pakalpojumam jeb biznesa inkubācijas atbalstam lauksaimniekiem un lauku uzņēmējiem. Programmu īsteno Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs (LLKC), pieteikšanās notiek Lauku atbalsta dienesta (LAD) elektroniskajā pieteikšanās sistēmā.

Jaunā inkubācijas programma paredz strukturētu, datus balstītu uzņēmuma attīstību 2–3 gadu periodā, nodrošinot profesionālas konsultantu komandas atbalstu un mērķtiecīgu virzību uz saimniecības izaugsmi.

Ilgtermiņa attīstība un sadarbība

Inkubācijas atbalsta prioritāte ir lauksaimnieki, taču atbalsts pieejams arī citiem lauku uzņēmējiem, kas attīsta saimniecisko darbību lauku teritorijās.

"Lauku uzņēmējdarbībā būtiska ir spēja plānot ilgtermiņā un pieņemt datus balstītus lēmumus. Mūsu daudzgadu konsultāciju pakalpojums jeb inkubācija palīdz uzņēmējiem straujāk un efektīvāk attīstīt biznesa idejas, sakārtot finanšu plūsmu, izvērtēt riskus un stiprināt konkurētspēju. Tas ir strukturēts atbalsts vairāku gadu garumā ar skaidru attīstības plānu, mērķiem un profesionālas konsultantu komandas iesaisti," uzsver LLKC biznesa inkubatora vadītāja **Elīza Līga Līdaka**.

Atšķirībā no vienreizējām konsultācijām šī programma paredz kompleksu ilgtermiņa sadarbību ar katru saimniecību. Ar uzņēmumu strādā profesionāla komanda – koordinators, ekonomists, augkopības konsultants, lopkopības konsultants un citi nozaru eksperti.

Kopā ar saimnieku tiek analizēti ražošanas un finanšu dati, izstrādāts attīstības plāns un noteikti konkrēti

sasniedzamie mērķi. Būtiska ir arī paša saimnieka aktīva iesaiste – programma balstās sadarbībā un regulārā rezultātu izvērtēšanā.

Darbs ar datiem un skaidru attīstības plānu

Inkubācijas ietvaros uzņēmumam tiek nodrošināta:

- saimnieciskās darbības ekonomiskā un finanšu analīze,
- konsultantu komandas izstrādāts attīstības plāns,
- regulāra ekonomisko datu analīze,
- risku novērtēšana un to mazināšanas plāns,
- atbalsts finansējuma piesaistē,
- mentoringa attīstības plāna īstenošanā.

"Pateicoties inkubācijas programmai, es jūtu, ka mans uzņēmums beidzot iet pa skaidru, uz izaugsmi orientētu ceļu. Konsultantu

► 2. lpp.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

MANS LAUKS

“MANS LAUKS” ATVIEGLO BIOĻĪSKO RAŽOŠANAS PLĀNU SAGATAVOŠANU

Nesen noslēdzās ikgadējās atskaites par saražoto produkciju jeb “Pārskats par bioloģisko saimniecību” iesniegšana, un drīz sāksies nākamais būtiskais posms – gatavošanās ikgadējam sertifikācijas procesam. Tā neatņemama sastāvdaļa ir bioloģiskās ražošanas plāna sagatavošana un iesniegšana kontroles institūcijām.

Ražošanas plāns kalpo kā pamata dokuments, kas raksturo saimniecības darbību, plānoto ražošanu un atbilstību bioloģiskās lauksaimniecības prasībām. Tā sagatavošana nereti ir laikietilpīga, jo jāapkopo dažādi dati, jāveic aprēķini, jānodrošina informācijas savstarpēja saskaņotība un vieni un tie paši dati jāieraksta vairākās vietās.

Lai atvieglotu dokumentu sagatavošanas procesu un samazinātu administratīvo slogu, arvien plašāk tiek izmantoti digitālie risinājumi. Arī atskaite “Pārskats par bioloģisko saimniecību” jau ir digitalizēta un integrēta sistēmā “Mans Lauks”, nodrošinot ērtu sagatavošanu un iesniegšanu gan LAD, gan kontroles institūcijām. Vai jūs to jau izmēģinājāt? Līdzīgi plānots digitalizēt arī vienotas Ražošanas plāna veidlapas, taču, kamēr tas vēl ir procesā, jau šobrīd sistēma “Mans Lauks” piedāvā praktiskus rīkus ražošanas plāna sagatavošanai.

Lauku saraksts un izmaiņu uzskaitē ir pamats visai plānošanai. Importējot laukus LAD EPS, var iegūt ne tikai lauku numurus, nosaukumus, platības un pieteiktos kultūraugus, bet arī lauku statusu atbilstoši pēdējās sertifikācijas rezultātiem (bioloģisks, 1. pārejas periods, 2. pārejas periods, nebioloģisks). Ar lauku sarakstu ērti var strādāt, filtrējot to pēc dažādiem kritērijiem (kultūrauga, statusa u. c.), redzēt platību summas, platību izmaiņas, salīdzinot ar iepriekšējo sezonu, lauku kartes un eksportēt sarakstu uz *excel* formātu – tas var atvieglot procesu, gatavojot Ražošanas plāna sadaļu par lauku sarakstu, platību izmaiņām. Laukus nav manuāli jāpārraksta un platības jāsumē – tās var viegli izkopt no eksportētā *excel* faila.

Augu maiņas plāns ir būtisks pierādījums sertifikācijas procesā, kas apliecina, ka saimniekošana notiek atbilstoši bioloģiskās lauksaimniecības prasībām. Sistēmā “Mans Lauks” augu maiņas plānu

Ja vēlies praktiski apgūt sistēmas

MANS LAUKS lietošanu, piesakies apmācībām reģionos, skenējot QR kodu

Vai pieteikuma anketu meklē www.llkc.lv

Rēzekne Talsi Liepāja Ogres nov. Limbaži Dobele Preiļi

www.manslauks.lv info@manslauks.lv +371 25721822 MansLauks

var veidot, balstoties uz jau uzkrāto lauku vēsturi par priekšaugiem, kas palīdz plānot optimālu kultūraugu secību nākotnē. Augu maiņas plāns ir saistīts ar lauku sarakstu un mēslošanas plānu, nodrošinot, ka vienreiz ievadīta informācija nav atkārtoti jāievada citās sadaļās. Tāpat kā citus pārskatus, arī augu maiņas plānu ērti var eksportēt uz *excel* formātu un pievienot ražošanas plānam.

Sistēmā “Mans Lauks” integrētais **mēslošanas plāna aprēķins** būtiski atvieglo lietotājam mēslošanas saplānošanu, jo tajā jau ir iebūvēti algoritmi, kas automātiski nosaka barības elementu nepieciešamību, ņemot vērā plānotā kultūrauga ražas mērķus, augsnes analīžu rezultātus, pasējas un priekšauga ietekmi, zaļmēslojuma un kūtsmēsli iedarbību, kā arī citus būtiskus faktorus. Iegūsiet pārskatāmu un pamatotu plānu, kas palīdz ievērot normatīvo aktu prasības un izvairīties no kļūdām.

Papildus tam sistēmā iespējams sagatavot arī **plānoto saražoto kūtsmēsli apjoma aprēķinu**, balstoties uz vidējo dzīvnieku skaitu, dzīvnieku grupu un uzturēšanās ilgumu novietnē. Aprēķinā iestrādāts vidējais barības elementu saturs konkrētās dzīvnieku grupas kūtsmēslis, tāpēc pašam nav manuāli jāveic sarežģīti aprēķini.

Būtiska ražošanas plāna sastāvdaļa lopkopības saimniecībām ir **lopbarības vajadzības aprēķins** dzīvnieku grupām, kas ļauj novērtēt, vai saimniecībā saražotais lopbarības apjoms ir pietiekams, kā arī, lai savlaicīgi pieņemtu lēmumus par papildu resursu iegādi. Sistēmā “Mans Lauks” esošā lopbarības vajadzības aprēķina funkcionalitāte ļauj precīzi saplānot

lopbarību katrai dzīvnieku grupai ne tikai pa periodiem un barības līdzekļu veidiem, bet arī automātiski aprēķina saunas daudzumu un sadalījumu, kas nereti lauksaimniekiem sagādā “galvas sāpes”.

Lauku vēsture ir vēl viens būtisks dokuments sertifikācijas procesā. Jūs varat ērti reģistrēt darbus, izlietos produktus un iegūtās ražas sistēmā “Mans Lauks”. Lauku vēsturi var ne tikai eksportēt *excel* failā un vajadzības gadījumā nosūtīt e-pastā vai izprintēt, **bet tagad pieejama arī jauna funkcija** – ja vēlieties, to ar pāris klikšķiem varat iesniegt savai kontroles institūcijai.

Digitāla pieeja ilgtermiņā ne tikai ietaupa laiku, bet arī samazina kļūdu iespējamību, jo dati tiek savstarpēji sasaistīti un izmantoti vairākos aprēķinos un pārskatos. Tāpat tiek atvieglota arī informācijas aprīte starp saimniecību, konsultantiem un kontroles institūcijām. Svarīgi – bez jūsu atļaujas neviens nevar piekļūt datiem, tie tiek koplietoti tikai tad, ja pats tos nosūtāt.

Lai nepalaistu garām jaunumus, aicinām pierakstīties “Mans Lauks” ikmēneša informatīvajam izdevumam: <https://ej.uz/manslauksjaunumi>. Ja vēl neesat izmēģinājis sistēmu “Mans Lauks”, ir piemērots laiks to darīt – pirms aktīvā sezona uzņem apgriezienus.

Ja ir kādi ieteikumi, sazinieties ar “Mans Lauks” klientu atbalstu: 25721822.

* Sistēma izstrādāta EIP projektu Nr. 18-00-A01612-000018 un Nr. 22-00-A01612-000020 ietvaros. Projektu īstenošana tika līdzfinansēta no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA).

LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļa

GRĀMATVEDĪBA UN NODOKĻI

Kas ir pamatā valsts un Eiropas Savienības lauksaimniecības atbalsta (subsīdiju) aprēķiniem gan ES, gan Latvijā? Kā var zināt, vai lauksaimniecību vajag atbalstīt un cik daudz? Kā var noteikt, kurām nozarēm vajadzīgs lielāks atbalsts?

Kāds varbūt teiks – vai tad to nevar redzēt, ka lauksaimniecību vajag atbalstīt? Nenoliedzami, ja klimatiskie apstākļi neļauj novākt lauksaimniecības produkciju, to var uzskatīt par krīzi. Bet kā zināt, tieši cik liels atbalsts ir nepieciešams? Un kurai nozarei ir lielāka krīze? Un vai Eiropas Komisija Latviju uzskatīs, ja tā tikai ar vārdiem teiks – mums ir krīze?

Ilustrēšu situāciju ar kādu piemēru. Ja lauksaimniekam ir nepieciešams aizņēmums no bankas, vai pietiks aiziet uz banku un pateikt: “Man ir problēmas, lūdzu, iedodiet man 50 000 eiro”? Vai banka uzreiz iedos šo naudu? Laikam jau nē. Banka palūgs iesniegt iepriekšējo gadu datus – gada pārskatu vai deklarāciju, tad analizēs tos un paprasīs vēl citus datus, un tikai pēc tam pieņems lēmumu – dot vai nedot, un arī – cik daudz dot.

Lielā mērā attiecībā uz subsīdijām gudri ir rīkoties līdzīgi – vispirms apska-

SUDAT – LAUKSAIMNIEKA APGRŪTINĀJUMS VAI IESPĒJA?

tīt datus, analizēt tos un tad pieņemt lēmumu. Tā kā subsīdiju lielumu sākotnēji neizvērtē katram lauksaimniekam, bet gan visā valstī – tāpat ir nepieciešami kādi kopēji dati, pēc kuriem veikt analīzi. Lai vai kā tas lauksaimniekam šķiet apgrūtināši, nav citur, kur ņemt šādus datus, kā no... pašiem lauksaimniekiem.

SUDAT – lauksaimnieku nenovērtētais instruments

Kā tas notiek? Viens no būtiskākajiem informācijas avotiem, uz kuriem balstās daudzi lauksaimniekiem svarīgi lēmumi gan valstī, gan Eiropas mērogā, ir lauku saimniecību uzskaites datu tīkls jeb SUDAT. Šo datu avotu nodrošina APP Agrolesursu un ekonomikas institūts (AREI), sadarbojoties ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru, kas veic lauku saimniecību datu apkopošanu.

Lauksaimnieki, šie dati visvairāk nepieciešami jums pašiem! Bez šiem datiem Latvijas lauksaimnieki nevarētu pretendēt uz atbalstu no Eiropas, jo Eiropā ir obligāts nosacījums – visām dalībvalstīm ir jāsavāc dati vienotā formā tā, lai tie ir salīdzināmi pa gadiem, nozarēm, saimniecību lielumiem un dalībvalstīm, un tikai pēc tam var sākt sarunas.

Kāds varētu iebilst – vai tad tiem datiem var ticēt, mēs labi zinām, ko tur uzrādām! Tad man jāpaujā – kur lai ņem datus, kas būtu ticami? Ir tāds teiciens – “Zāgē zaru, uz kura pats sēž.” Būsim tie, kas nezāgē!

Aicinājums piedalīties SUDAT

Latvijai ir jānodrošina 1000 lauku saimniecību dalība SUDAT, pārstāvēt visas nozares un dažāda lieluma saimniecības. Tātad – ne visiem ir priekšrocība būt šī tīkla dalībniekiem, bet tiem, kam tā tikusi – un tas notiek izlases kārtībā – gribu teikt: jūs esat dalībnieki ļoti nozīmīgā projektā, jūs ar saviem datiem palīdziet ne tikai sev, bet ikvienai lauku saimniecībai, nodrošinot vienīgo visaptverošo informācijas avotu, kuru izmanto gan Zemkopības ministrija, gan Eiropas Komisija, veidojot kopējo lauksaimniecības politiku. No šī gada apskatāmo jautājumu loks tiek paplašināts, tajos iekļaujot arī vides un sociālos aspektus. Jaunais, paplašinātais datu tīkls sauksies *Farm Sustainability Data Network (FSDN)*, kas tulkojumā nozīmē saimniecību ilgt-

spējas datu tīkls.

Bet – ja arī neesat SUDAT dalībnieks – nekas vēl nav zaudēts. Jo jūs varat par tādu kļūt. It sevišķi, ja nodarbojaties ar dārzenkopību, ilggadīgo kultūru audzēšanu, cūkkopību un putnkopību, vai arī ja jums ir jauka augkopība (audzējat gan graudus, gan dārzeņus), jauka lopkopība (audzējat gan liellopus, gan cūkas un /vai putnus) un jauka specializācija (jums ir gan lopu, gan augkopība).

Jo tieši minētās nozares šobrīd Latvijā ir nepietiekami pārstāvētas. Kāpēc? Visbiežākais iemesls ir lauksaimnieku nevēlēšanās sniegt datus. Līdz ar to minētās nozares nevar gaidīt, ka valsts vai Eiropa varētu sniegt nepieciešamo palīdzību.

Tāpēc aicinu ikvienu minēto nozaru saimniecību pieteikties dalībai SUDAT. Jūs to varat izdarīt, rakstot e-pasta vēstuli uz adresi sudat@llkc.lv, vai zvanot uz 28337799.

Šobrīd ir atvērta iespēja dalībai SUDAT. Ja nebūs pietiekami daudz brīvprātīgo pieteikumu, tad izlases kārtībā dažām saimniecībām, kas vēl nepiedalās SUDAT, tiks nosūtīta uzaicinājuma vēstule ar lūgumu piedalīties. Lūdzu, atsaucieties! Neesiet pārsteigti, ja ar jums sazināsies kāds no LLKC speciālistiem. Lai pārliecinātos, vai saimniecība atbilst SUDAT nosacījumiem, viņi uzdos dažus jautājumus, piemēram, cik ir platību, ko audzē, cik ir lopu. Jo SUDAT nevar piedalīties saimniecības, kam ir 1 ha vai 1 lops. Ir noteikts sliekšnis, no kura sākot var piedalīties. Lai piedalītos SUDAT, jābūt kārtotai grāmatvedībai.

Piedaloties SUDAT, saimniecībai tiks vairāki labumi, tai skaitā arī:

- samaksa – atkarībā no paveiktā 18–137 eiro;
- gada beigās grafiska, rakstiska analīze ar ieteikumiem tieši par konkrēto saimniecību salīdzinājumā ar līdzīgām saimniecībām.

► 5. lpp.

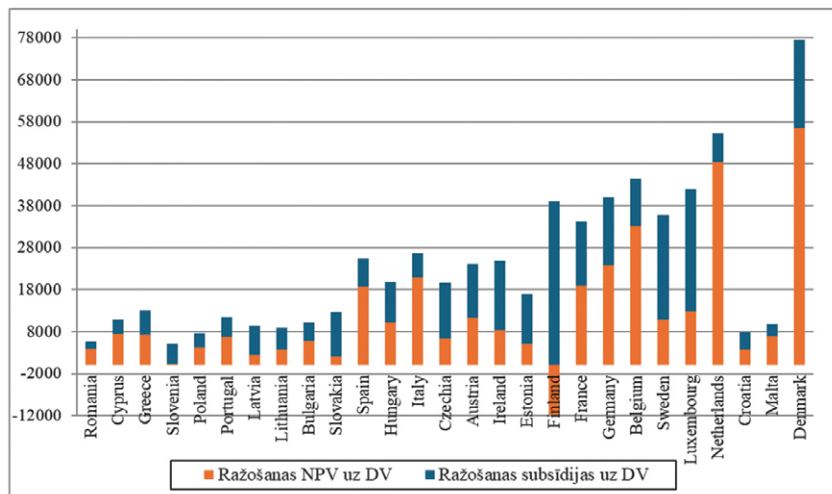
“LAUKU LAPU” IESPĒJAMS ABONĒT

Ja vēlaties “Lauku Lapa” saņemt mājās vai birojā, izdevumu iespējams abonēt tikai par piegādes cenu gan pasta nodalās, gan “Latvijas Pasta” interneta mājaslapā: <https://abone.pasts.lv/lv/katalogs/>.

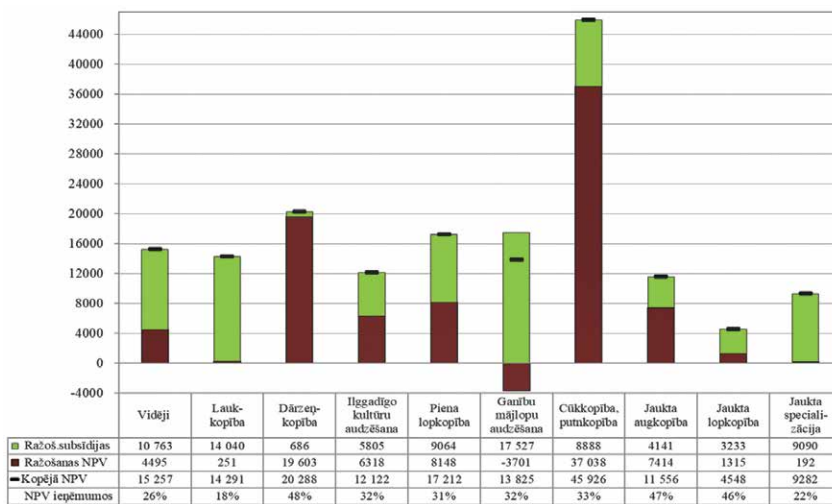
Abonēšanas indekss –
1163.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

1. attēls. Ražošanas neto pievienotā vērtība un ražošanas atbalsts uz darbaspēka vienību ES dalībvalstu saimniecībās 2023. gadā, eiro¹

2. attēls. Neto pievienotā vērtība uz darbaspēka vienību 2024. gadā pēc saimniecību lielumiem eiro un % (Informācijas avots: AREI)

4. lpp. Iesniegšanas termiņš – 1. maijs

Jau esošajiem SUDAT dalībniekiem atgādinu, ka, kā jau katru gadu, arī šogad līdz 1. maijam visi LLKC biroji gaida jūsu datus par 2025. gadu, kā arī pastāv iespēja pašiem ievadīt šos datus sistēmā. Ļoti lūdzam ievērot termiņu, citādi visai vēlu – tikai decembrī – varam tikt pie apkopojuma, kā arī vēlu jūs varat tikt pie samaksas par paveikto. Lūgums ir datus iesniegt pat ātrāk par 1. maiju, jo apjoms ir liels, un darbinieki, kas spētu profesionāli apstrādāt datus, šai laikā ir ļoti noslogoti. Lai paspētu visas 1000 saimniecības sagatavot un nodrošināt kvalitāti, LLKC darbu ar saimniecībām sāk jau martā. Nopietns ieteikums saimniecību grāmatvežiem un vadītājiem – gada pārskatu sagatavot

laikus, kā nekā, tam ir vismaz 4 mēneši laika, neatlikt uz pēdējo, un gatavot to paralēli ar SUDAT, jo, kā ir atzinis ne viens vien grāmatvedis, SUDAT ir arī labs palīgs, lai izķertu kļūdas gada pārskatā.

Dažas piezīmes par datu gatavošanu

Lai arī, sniedzot SUDAT informāciju, ir nepieciešams iesniegt arī gada pārskatu vai gada deklarāciju, tas nenozīmē, ka visiem datiem ar to jāsakrīt. Bet ir lietas, kam ir jāsakrīt ar pārskatu – piemēram, nodokļu parādi, nauda, aizņēmumi no bankas u. c. Tāpēc vajadzīgs arī gada pārskats, lai pārliecinātos, ka ir pareizi uzrādīti SUDAT tie dati, kuri arī gada pārskatā ir pareizi uzrādīti.

Lai kļiedētu bažas – SUDAT dati ir konfidenciali un anonīmi. Tie nen-

nāk Valsts ieņēmumu dienestā (VID) un Lauku atbalsta dienestā (LAD), kā arī ne pie viena cita, kas nav iesaistīts šo datu sagatavošanā vai apstrādē un analizē, pamatojoties uz noslēgto līgumu ar saimniecību. Par datu konfidencialitātes nodrošināšanu var pārliecināties Ministru kabineta noteikumos Nr.195 “Lauku saimniecību uzskaites datu tīkla izveidošanas, uzturēšanas un darbības kārtība”. Datus publicē tikai kopsavilkumu veidā, nenorādot konkrētas saimniecības. Internetā ievadītajiem datiem klāt nevar tikt jebkurš – dati ir aizsargāti.

Kā mums ir veicies?

Apkopojot SUDAT datus, var veikt dažādas analīzes. Eiropas līmenī pašlaik pieejami vēl tikai 2023. gada dati, jo datu apkopšana no visām valstīm ir laikietilpīgs process. Viens no svarīgākajiem rādītājiem ir neto pievienotā vērtība (NPV). To veido saražotās produkcijas un atbalsta summas, atņemot specifiskās un pieskaitāmās izmaksas, pamatlīdzekļu nolietojumu un ražošanas nodokļus. NPV ir vienīgais pieejamo līdzekļu avots saimniecībā darbaspēka apmaksai, nomas un procentu maksājumiem, un iespējamai peļņai.

1. attēlā redzams, ka Latvijā NPV ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā. Visaugstākais ir Dānijā. Latvijai un Lietuvai rezultāti ir līdzīgi, bet Igaunijā ir labāks rādītājs. Turklāt redzams, ka Latvijā lielāko daļu NPV veido tieši atbalsts nevis pašu spēkiem saražotais.

2. attēlā redzami 2024. gada dati par Latviju. Redzam, ka atbalstam ir bijusi liela nozīme saimniecību darbībā. Dārzkopība ir vienīgā nozare, kas sekmīgi ir pratusi izdzīvot ar niecīgu atbalstu.

Ar pārējiem rezultātu apkopojumiem var iepazīties internetā <https://sudat.lvaei.lv>.

Nobeigumā gribu izteikt lielu pateicību visiem SUDAT dalībniekiem, ir īpaši tiem, kas ir bijuši uzticīgi jau daudzus gadus (dalība SUDAT nav ierobežota laikā), par jūsu izturību, ieinteresētību un atsaucību. Ceram uz tikpat labu sadarbību arī turpmāk.

Anda SKADIŅA,
LLKC Grāmatvedības un finanšu nodaļas grāmatvedības konsultante
e-pasts: anda.skadina@llkc.lv
tālrs. 63007561

LAUKU ATTĪSTĪBA

NO TRAKAS IDEJAS LĪDZ SAIMNIEKOŠANAI AR IZDOMU

Talsu novada Laucienes pagasta "Jaunčakšos" atrodas strausu ferma, ko 2024. gadā sāka veidot Agnese Krauze. Tiek turēti aptuveni 100 dažādi putni un apsaimniekota zeme 1 ha platībā. Strausi tiek audzēti ne tikai gaļas realizācijai un olu ieguvei, bet kalpo arī kā tūrisma apskates objekts un pat tik neierastā nodarbē kā joga ar strausiem.

Atgriešanās no ārzemēm un idejas meklējumi

Pēc vairākiem gadiem ārzemēs – Somijā, Anglijā un Dānijā – Agnese Krauze nonāca izvēles priekšā: palikt uz dzīvi Dānijā vai atgriezties Latvijā. Jaunākajam bērnam bija jāsāk pirmā klase, lielākajām – pamatskola, un vēl... "Es sadauzīju mašīnu, notika avārija, un principā tas bija pēdējais – viss, es braucu mājās," atminas Agnese.

Atgriešanās laukos nenāca viegli. Pirms aptuveni 20 gadiem Agnese no laukiem bija aizgājusi ar pārliecību, ka tur nav nākotnes. "No laukiem biju bēgusi kā velns no krusta – pasarg' Dievs, prom no tiem laukiem, tur nekas nenotiek," viņa saka. Atgriezusies Latvijā, viņa gadu staigāja pa darba intervijām kultūras jomā, taču saprata: ne atalgojums, ne darba režīms nešķiet īstais. Vēl svarīgāk – viņa vairs negribēja dzīvot "zem kāda".

"Jo vairāk mēģināju ieiet atpakaļ kādā sistēmā, jo skaidrāk sapratu, ka iekšēji velk uz savu lietu," viņa stāsta.

Agnese izskatīja vairākas idejas – la-

No kreisās: Kerija un Viktorija ar mammu Agnesi tirdziņā

vandu, upeņu, cidoniju audzēšanu. Taču katrai bija viens "bet": līdz reālai peļņai būtu jāgaida vairāki gadi. "Principā tas nozīmētu atkal dzīvot ar domu, ka jābrauc prom," viņa saka. Kļuva skaidrs – vajag kaut ko tādu, kas nav katrā sētā.

"Man vajadzēja tieši tik traku ideju, lai mani neatbalstītu mājinieki un es varētu braukt atpakaļ uz Dāniju," Agnese smejas. "Naktī pamodos – strausi! No rīta paziņoju vecākiem: "Man ir biznesa plāns – audzēšu strausus. Biju pārliecināta, ka neatbalstīs. Bet viņi saka: "Forši, strausi mums vēl nav bijuši!""

Un tā "trakā ideja" pārvērtās nopietnā darbā – sākās izpēte par putniem, audzēšanu un saimniecības veidošanu no nulles.

Finansējums un ferma pašu rokām

Ar ideju vien nepietiek – bija vajadzīgs sākuma kapitāls. Palīdzēja draugi: viens iedeva starta naudu, cits atrada izdevīgāku piedāvājumu strausu piršanai, taču putniem vajadzēja vietu. "Ar bērniem nedēļas laikā iztukšojām lielo malkas šķūni, izsitām sienas, uztaistījām aplokus un braucām pakaļ diviem strausiem," stāsta Agnese. Tālāk sekoja mēģinājums piesaistīt atbalstu jauniekiem. Sākumā finansējums netika piešķirts, taču pēc laika atskanēja zvans – projekts tomēr apstiprināts. Tad viss notika ļoti strauji. "2024. gada 1. jūnijā traktors pirmo reizi iebrauca pagalmā, 11. septembrī jau uzlikām fermai atslēgu," viņa saka.

Ferma tapa pašu spēkiem. Darbojās visa ģimene, palīdzēja draugi, tēvs uzņēmās brigadiera lomu. "Mani jaunieši +30 grādos, kamēr citi sešpadsmitgadnieki tusēja, cēla fermu," Agnese pasmejas, bet piebilst: tas bija īsts komandas darbs, kas jauniešiem deva pārliecību par saviem spēkiem.

Vienai no meitām draugs ir no citas pilsētas un ģimenes humora sajūta jau pirmajā dienā: "Piedod, puis, ja gribi redzēt manu meitu – jābrauc celt fermu. Viņš atbrauca un pirmajā dienā jau iedevu cirvi rokās," Agnese smejas.

Laucienes saimniecības strausi

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

◀ 6. lpp.

Kāpēc viss bija jāceļ “ātri, ātri”

Steiga nebija kaprīze. Garāžā jau bija inkubatori, inkubējās olas un auga mazie strausēni. “Garāža putniem nav paredzēta, bet strausēni aug pa stundām,” saka Agnese. Turklāt tuvojās rudens un ziema – būvniecības apstākļi kļūtu krietni sarežģītāki. Un vēl dokumentu pusē gadījās cilvēcis pārpratums: Agnese bija ieņēmusi galvā, ka LAD projektu deviņu mēnešu laikā vajag nodot gatavu, lai gan patiesībā bija svarīgi to uzsākt. Tāpēc, kā viņa pati smejas, “mēs skrējām ne tikai strausu, bet arī termiņu dēļ”.

Pirmais gads – smagām mācībām pilns

Pirmais gads saimniecībā atnesa realitāti, par kuru neviens īsti nebrīdināja. “Tas, ko dzirdēju citās saimniecībās, un tas, kas notiek dzīvē – tās ir divas dažādas lietas,” atzīst Agnese. Vislielākais trieciens bija salmonellas uzliesmojums. Putni, kas jau bija izauguši un drīz būtu realizējami, sāka mirt cits pēc cita. “Tajā laikā pirku graudus, jaucu kopā kukurūzu, auzas, lucernu. Pat zāli griezu ar šķērītēm, lai nav par garu stiebrī. Darīju visu pēc labākās sirdsapziņas. Un tomēr – salmonella. Mūžu dzīvo, mūžu mācies,” viņa saka. Agnese pati veica analīzes, meklēja cēloņus un risinājumus. No šīs pieredzes palika svarīga mācība: barību iepirkt no pārbaudītiem piegādātājiem un vienmēr prasīt kvalitātes apliecinājumu.

“Grūti ir skatīties, ka tu dari visu pareizi – sauss, tīrs, vēdināts, ūdens mainīts – un viņi kļūst vienalga. Rokas dažbrīd nolaižas. Tad paskatos uz zīmīti – Lauku atbalsta dienests – un saprotu, ka rokas nolaist nevar,” saka Agnese.

Tūrisms kā papildinājums un glābiņš

Pamatā saimniecība veidota gaļas audzēšanai, taču, ņemot vērā to, ka strausu Talsu novadā un apkārtnē nav, un interese par šo putnu cilvēkiem būs, Agnese attīstīja arī tūrismu – kā loģisku un drošu papildvirzienu. Ekskursijas notiek tikai gida pavadībā un uzraudzībā, lai putnus nesabiedētu un neradītu traumas. Izveidoti arī suvenīri, ko gatavo bērni – auskari no čaumalām un spalvām, piekariņi un citi sīkumi. Sezona ir arī olu degustācijas. Tieši tūrisms palīdzēja periodos, kad putnu realizācija bija sarežģīta, un ļāva saimniecībai noturēties.

Viktorija, Kerija
un joga ar strausiem

Atbildība par putniem

Agnese atzīst – viņas dzīvē “putni ir galvā”. Taču saimniecībā nonākuši arī putni, ko citi vairs nav spējuši turēt. “Cilvēki nopērk, tad saprot, ka pāvi lido, ka putnam vajag apstākļus – un tad sāk domāt, kur likt,” viņa saka.

Par atbildību viņa runā arī, pamatojoties uz pieredzi ar dāvinātu trīsgadīgu strausu tēviņu. “Strausu tēviņš iepriekš tika turēts nepiemērotos apstākļos, bez saules gaismas un iespējas skriet. Atvedot pie mums, šo informāciju nezinājām. Izlaižot putnu laukā, trešajā dienā viņš nokrita un nespēja piecelties. Skrējēj-

putniem ir jāatīsta kājas, lai viņi spētu pilvērtīgi izaugt. Šajā gadījumā strausam nebija attīstīti muskuļi, un tie no pārslozdes plīsa, kā arī ķermenis pārkarsa, jo iepriekš putns nebija atradies saules gaismā. Mācījām strausam no jauna staigāt, paceļot ar speciāli veidotām štopēm, masejām muskuļus, var teikt, ka veicām fizioterapiju ar mums pieejamām metodēm un zināšanām.”

Joga ar strausiem un atzinības

Laika gaitā saimniecībā ienācis arī pavisam citāds virziens – joga ar strausiem. Agnese uzsver, ka tā ir mierīga, pārdomāta pieredze, kas notiek putniem drošā veidā un saimnieces uzraudzībā.

Šis darbs un saimniecības attīstības ceļš nav palicis nepamanīts: Laucienes strausu ferma jau bijusi starp konkursa “Talsu novada uzņēmēju Gada balva 2025” nominantiem, kā arī “Joga ar strausiem Laucienes strausu fermā” tika izvirzīta Kurzemes tūrisma gada balvai “Lielais Jēkabs 2025” nominācijā “Neparastā labjūtes pieredze Kurzemē 2025”. Agnesei tas bija nozīmīgs apliecinājums, ka saimniecības darbs ir pamanīts, un vienlaikus arī motivācija turpināt attīstīties, lai kādu dienu izcīnītu arī balvu.

Nepadošanās kā galvenais princips

“Pirms diviem gadiem pie katras krīzes būtu panika. Tagad skatos racionālāk – vēroju, analizēju, iejaucos īstajā brīdī,” saka Agnese. Viņa neslēpj: arī emocionāli smagie lēmumi saimniecībā ir bijuši. “Katrs putns ir izauklēts. Bet man bija skaidra izvēle – tas ir arī gaļas bizness, un atbildība nozīmē pieņemt ne tikai patīkamos lēmumus.”

Atzinības un jauni virzieni, tostarp joga ar strausiem, ir tikai redzamā daļa. Aiz tās stāv darbs, kurā bija jāiztur, jāmācās un jāturpina arī tad, kad rokas gribēja nolaisties. Tieši tāpēc Agneses stāsts nav par veiksmi – tas ir par nepadošanos.

Agnese arī citiem novel nebaidīties un mēģināt īstenot savas idejas!

Un, ja gribas klātienē redzēt, kā “trakā ideja” kļūst par saimniecību, Agnese aicina iegriezties Laucienes strausu fermā. **LU**

Katrina KLIMOVSKA,
LLKC Talsu biroja
uzņēmējdarbības konsultante
e-pasts:
katrina.klimovska@llkc.lv
tālr. 27511117

UZŅĒMĒJDARBĪBA

•EVELĪNAS•
Kūkas

Pirms nepilniem četriem gadiem programmas “Laukiem būt!” norises laikā iepazinās ar Evelīnu Rudzīti. Toreiz viņa vēl mācījās Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikumā par konditori un vēlējās izveidot savu kafejnīcu. Tiekoties šogad marta nogalē viņas kūku gatavošanas valstībā Jēkabpils novada Variēšu pagasta “Eliņos”, uzzinu daudz ko jaunu.

Mēs visi vēlamies savus svētku brīžus padarīt īpašus, un konditorejas izstrādājumi ir tie, kas svētkiem piešķir svinīgumu. Latvijā tiem ir sena vēsture un arī mūsdienās ir pieprasījums. Patērētāju paradumi dažādos laika periodos ir mainījušies. Šobrīd arvien vairāk, izvēloties produktus, uzsvars tiek likts uz dabisku produktu izmantošanu un roku darbu, svarīgs ir arī noformējums. Arvien mazāk cilvēkiem ir laika un arī prasmju tos izgatavot mājās, tāpēc vietējā teritorijā ir pieprasījums pēc kvalitatīviem, garšīgiem un skaisti noformētiem konditorejas izstrādājumiem.

Ģimenē vairākas kūku cepējas

Atceros Evelīnas stāstīto, ka kūkas sākusī cept jau 8. klasē. Bet kā tieši radās šī ideja un interese par kūku cepšanu? Evelīna stāsta, ka pirmo kūku izcepusi uz Latvijas 100. dzimšanas dienu, šī doma ienākusi vienkārši pašai prātā,

“EVELĪNAS KŪKAS” – NO AIZRAUŠANĀS LĪDZ SAVAM ZĪMOLAM

Jaunā uzņēmēja Evelīna Rudzīte

EVELĪNA RUDZĪTE

- “Laukiem būt!” 2022. gada dalībniece.
- LBTU LPTF studente.
- Kopš 2025. gada uzņēmēja, zīmola “Evelīnas kūkas” izveidotāja Jēkabpils novada Variēšu pagasta “Eliņos”.

ka var to izdarīt. Līdz tam viņa bija nedaudz palīdzējusi omei. Ģimenē ir vairāki kūku cepēji – abas ome, tēta māsa. Evelīna bija redzējusi, kā to dara. Toreiz šķitās, ka pirmā kūka bija izdevusies, tikai tagad saprotot, ka tā nebija. Pēc tam

tapa kēksiņi, un tā viss aizgāja plašumā. Vecāki atbalstīja un mudināja cept uz visiem svētkiem, kad vien vajadzēja, jo veikalā pirtās vairs nevienam negaršoja. Beidzot 9. klasi, skolotājiem nedāvināja ziedus, bet kārbas ar kēksiņiem. Taču mācīties par konditori vēl nedomāja, viņa bija izlēmusi kļūt par frizieri. Tētis darba sakarā satapās ar kādu Rīgas Tūrisma un radošās industrijas tehnikuma darbinieci, tā viņa nejauši uzzināja par tādu mācību iestādi un tur arī iestājās. Tagad Evelīna atzīst, ka tehnikumā daudz ko iemācījās, bet vērtīgākais šajā mācību posmā bija sastaptie skolotāji, ar kuriem vēl joprojām ir kontakts, viņi aicina stāstīt tagadējiem audzēkņiem par pieredzi, dalību konkursos. Kad Evelīna mācījās tehnikumā, skolotāji bija pamanījuši viņas kūkas un citus gatavotos izstrādājumus sociālajos tīklos un aicināja piedalīties gan vietējos skolas organizētos konkursos, gan kopā ar audzinātāju doties ārpus Latvijas – uz Poliju un Slovākiju. Pirmo reizi Polijā Evelīna ieguva 4. vietu, otreiz bija labāki rezultāti, Slovākijā iegūta 2. vieta. Tā bija laba pieredze, lai saprastu, ka katrai tautai ir atšķirīga gaume un iecienītie garšu salikumi. Tur īsti nesaprata Latvijas garšas, piemēram, upenes Slovākijā nebija cieņā. Savukārt pie mums, kā atzīst Evelīna, tā ir īstā Latvijas oga – virtuves bagātība ar patiesu mājas garšu: izturīga, aromātiska, vitamīniem bagāta un ar raksturu. Tāpēc viņas virtuvē tās vienmēr būs īpašā vietā. Ne velti LBTU, kur šobrīd Evelīna mācās, LPTF SP rīkotajā kūku konkursā ieguva godpilno 1. vietu ar savu upeņu musa kūku.

Evelīna Rudzīte piedalījies arī citos Latvijā organizētos konkursos, īpaši atmiņā palicis SIA “Gemoss” 2023. gadā organizētais konkurss un gūtie panākumi, tas norisinājās izstādes “Rīga Food” ietvaros. Konkurence bija liela – 28 dalībnieki no visas Latvijas. Šeit varēja iepazīt, ka katrā Latvijas reģionā ir kas savādāks un atšķirīgs.

Godalgas – iedrošinājums turpināt

Par iegūtajām godalgām ir prieks un gandarījums, tas ir iedrošinājums turpināt, un tad saproti, ka esi īstajā vietā. Daudz deva arī dalība LLKC rīkotajās mācībās “Laukiem būt!” un noslēgu-

Lielākais pasūtījums ar 350 kūciņām

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

Evelina ar ģimeni

ma konkursā. Par vērtīgāko tajā Evelīna atzīst sadarbību ar mentoru Kristīni Ļevaškeviču no “Kūku Maģijas”, šī sadarbība joprojām turpinās ar kādu padomu, iedrošinājumu. Noderēja arī LLKC gūtās uzņēmējdarbības zināšanas. Cept konkursa noslēgumam kūku bija pirmais oficiālais pasūtījums ārpus skolas un paziņu loka. Lai gan kā uzņēmēja Evelīna darbojas tikai kopš 2025. gada, pieredze kūku un konditorejas izstrādājumu gatavošanā ir jau pietiekami liela. Viņas izstrādājumi ir gatavoti ar tehnoloģisku precizitāti, tas ir rūpīgs roku darbs, un tagad viņa jau var mācīt citus. 2025. gada nogalē Evelīna izmēģināja, kā ir vadīt meistarklasi. Biju šajā meistarklasē, kad gatavojām zefirus un dekorējām piparkūkas, redzēju, ka viss izdodas lieliski. Taču Evelīna pati atzīst, ka tas nav viņas aicinājums un ir atteikusi citus pieprasījumus meistarklasēm. Jautāta, vai ir kāda īpaša kūka vai cits konditorejas izstrādājums, kas pašai vislabāk patīk, Evelīna atbild, ka vienlīdz labi patīk cept visus, lepojas ar makarūniem, kas labi padodas, jo tie cept salīdzinājumā ar citiem ir “cimperlīgi”.

Kā top receptes, vai izmantotas gatavas vai ir pašas radītas? Evelīna stāsta, ka receptes mantotas no omes Zigrīdas un tēta māsas Ineses, kā arī iegūtas no interneta krājumiem, kaut ko pašai pamainot. Patīk eksperimentēt ar garšu salikumiem, tad ģimene un draugi novērtē – der vai nē. Izvēloties izejvielas, Evelīna ir izvēlīga – tikai dabīgas un kvalitatīvas, kā arī savā dārzā augušās ogas un augļi. Svarīgs ir noformējums – gan produkcijai, gan iepakojumam. Parasti tas tiek pielāgots klienta vēlmēm, ja nē, tad pēc saviem ieskatiem. Nekad nav divu identisku dekorējumu, kaut arī censtos veidot tādu, kā jau mēģināts. Ja atsauksmes ir labas,

protams, ir prieks. Taču Evelīna nebaidās saņemt arī ierosinājumus, ko uzlabot, bet tādi nav bijuši. Pircēji ir galvenie reklamētāji “no mutes mutē”, tiek izmantoti arī sociālie tīkli. Pasūtītāju vidū bijuši arī uzņēmumi, kas Evelīnas gatavoto produkciju izvēlas balvām, sadarbības partneru un darbinieku sveikšanai, jubilejas pasākumiem. Pašai īpaši un neaizmirstami pasūtījumi ir kāzu tortes. Atmiņā palicis lielākais pasūtījums – 350 porciju kūciņas uzņēmumam. Interesanti ir tas, ka cilvēku vēlmes mainās, šobrīd topā ir nelielas bento kūciņas 2–3 cilvēkiem.

Kā uzņēmēja jūtas labi

Evelīna ir apmierināta, ka reģistrējusi savu saimniecisko darbību un var

“Evelīnas kūku” elegantā produkcija

Kūku konkursa “Laukiem būt!” fināla dalībniekiem

nodarboties ar to, ko vēlas, nav atkarīga no citiem. Kā uzņēmēja viņa jūtas labi, jo izdodas savienot radošumu ar uzņēmējdarbības praktisko pusi un studijām. Bieži nākas cept naktīs, bet tas viņai patīk, jo tā ir sirdslieta. Tāpēc citi hobiji vairs nelielas interesanti, vienīgi, izņemot ģimenes izbraukumus. Evelīna ļoti novērtē ģimenes atbalstu, pateicoties tam viņa spējusi piepildīt savu sapni. Viņa novēl arī citiem jauniešiem, jaunajiem uzņēmējiem – dzīvojot laukos, veidot tos labākus un ticēt saviem sapņiem.

Evelīna vēl divus gadus turpinās studijas LBTU LPTF – Ēdināšanas un viesnīcu vadība. Pēc tam? “Dzīvošu laukos, nodarbošos ar lauku tūrismu un ēdināšanu, ir idejas, konkurence nebaida, tā ir “veselīga”, katram ir savi klienti!”

Bet mūsu tikšanās reizē viņai jau bija jādomā par sestdienu – omes un opja zelta kāzām. Galda kartes – mazās dāvanīņas, tāpat kā citos svētkos ierasts, jau saņemtas. Bet īpašais pārsteigums – divstāvu torte – vēl taps, kuras viens stāvs būs šokolādes – kā garšo opim, bet otrs stāvs būs biežpiena – kā garšo omei. Par godu šim notikumam torte tiks dekorēta ar dzīvajiem ziediem.

“Daru to, ko mīlu, un mīlu to, ko daru,” tāda ir Evelīnas atziņa.

Jaunās konditores stāsts ir piemērs tam, kā hobiji var kļūt par profesiju un pārtapt uzņēmējdarbībā. Nebaidīties: būt uzņēmējdarbībā, būt laukos, būt savā īstajā vietā, tas ir iedrošinājums citiem jauniešiem. **LL**

Anita PUTKA,
LLKC Jēkabpils
biroja uzņēmējdarbības
konsultante
e-pasts: anita.putka@llkc.lv
tālr. 65207071 un 26511269

BIOLĒGISKĀ LAUKSAIMNIECĪBA

ĢIMENES UZŅĒMUMA "ORGANIC PRODUCTS" ATTĪSTĪBA AR MĒRĶTIECĪGIEM IEGULDĪJUMIEM

Ludzā, pašā vecpilsētas sirdī, pilskalna pakājē, darbojas Trukšānu ģimenes uzņēmums "Organic Products", kas dibināts 2018. gadā un šodien kļuvis par atpazīstamu bioloģiskās produkcijas pārstrādātāju. Uzņēmuma stāsts ir par atgriešanos dzimtajā pusē un apzinātu izvēli saimniekot laukos. Pirmais solis bija ģimenes zemnieku saimniecības pārņemšana, kas sākotnēji šķita vienkāršs lēmums, taču drīz vien atklājās, ka īstie izaicinājumi tikai sākas.

Saimniekošana sākās ar lieliem plāniem, kurus realitāte nereti pārbaudīja, liekot pielāgoties dabas noteikumiem. Tieši šī pieredze, soli pa solim mācoties un meklējot savu ceļu, aizveda no aitkopības līdz dārzenkopībai un tālāk līdz pārstrādei. Šodien uzņēmumā top žāvēti garšaugi un garšvielu maisījumi, ogu un dārzenpulveri, kā arī tējas, ar kurām savulaik sākās pārstrādes ceļš. Visa produkcija tiek radīta Ludzā, Baznīcas ielā 50.

Šodien "Organic Products" piedāvā plašu bioloģisko produktu klāstu: tējas, garšvielas, sukādes, pulverus. Izejvielas nāk gan no pašu laukiem, gan no vietējiem audzētājiem, tā stiprinot sadarbību reģionā. Taču aiz šī piedāvājuma stāv ne tikai ideja, bet arī mērķtiecīgi ieguldījumi, kas ļāvuši soli pa solim attīstīt uzņēmumu. Būtisks pagrieziena punkts bija LEADER projekts "BIO tēju, garšvielu un sukāžu ražotnes izveide SIA "Organic Products"". Tā ietvaros tika izveidota pārstrādes ražotne, pielāgojot telpas un aprīkojot tās atbilstoši pārtikas ražošanas prasībām. Tas bija brīdis, kad saimniecība no iz-

"Organic Products" komanda kopā ar zemkopības ministru Armandu Krauzi konkursa "Sējeis" apbalvošanas ceremonijā

ejvielu audzētāja kļuva par pilna cikla ražotāju. Nākamais attīstības posms sekoja ar projektu "SIA "Organic Products" uzņēmējdarbības attīstīšana", kas īstenots LEADER programmas ietvaros. Projekts deva iespēju iegādāties pārstrādes iekārtas, tostarp eļļas spiedi, un būtiski paplašināt produktu klāstu. Sortimentā parādījās jauni produkti – ķirbju sēklu eļļa, sublimēti augļi, dažādi pulveri un garšvielas. Vienlaikus tika izveidota arī jauna darba vieta.

Par mērķtiecīgu attīstību un veiksmīgu projektu īstenošanu uzņēmums guvis arī nozīmīgu atzinību valsts līmenī, tas novērtēts konkursā "Sējeis", kur LEADER projekts atzīts par vienu no labākajiem Latvijā. Šī balva apliecina ne tikai paveikto darbu, bet arī uzņēmuma spēju attīstīt lauku uzņēmējdarbību ar augstu pievienoto vērtību.

Līdztekus Eiropas Savienības atbalstam uzņēmums izmantojis arī vietējās iespējas, piedaloties Ludzas

novada programmā "Esi uzņēmējs Ludzas novadā". Šis iniciatīvas ietvaros īstenotie projekti palīdzējuši nostiprināt tehnisko bāzi un devuši papildu impulsu attīstībai laikā, kad katrs ieguldījums ir īpaši nozīmīgs.

Šobrīd uzņēmums jau raugās nākamajā attīstības posmā. Tiek virzīts jauns projekts, kas paredz vēl lielāku ražošanas procesu modernizāciju. Plānots iegādāties fasēšanas iekārtu, etiķešu līmētāju, saldētavu ogu uzglabāšanai, kā arī specializētu mazgāšanas iekārtu lapu dārzeniem un citiem jutīgiem produktiem.

Šo ieceru pamatā ir skaidrs mērķis – pēc iespējas samazināt roku darbu un padarīt ražošanas procesu efektīvākus. Bioloģiskajā saimniekošanā tas nav vienkāršs uzdevums, taču bez tehnoloģijām ilgtermiņā konkurēt kļūst arvien grūtāk. Tāpēc uzņēmumā arvien lielāks uzsvars tiek likts uz mehanizāciju, saglabājot līdzsvaru starp kvalitāti un efektivitāti. "Organic Products" attīstības stāsts atklāj, ka laukos iespējams veidot dzīvotspējīgu un augošu uzņēmumu, ja ir skaidrs virziens un gatavība izmantot pieejamās iespējas. No nelielas saimniecības līdz pārstrādes ražotnei, – šis ceļš nav bijis straujš, bet konsekvents, soli pa solim veidots ar darbu un ilgtermiņa domāšanu. **LL**

Produkti no Ludzas ieguvuši popularitāti

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

ZIVSAIMNIECĪBA

DĪKIS KĀ MAZDĀRZIŅŠ. PADOMI, SEZONU UZSĀKOT

Pēc sen nebijuši bargās ziemas ir atnācis pavasaris – ledus nokusis un situācija pēc ziemas dīķos ir ļoti atšķirīga. Daudzos dīķos ziemošana ir bijusi veiksmīga, bet ir dīķi, kuros pēc ledus nokušanas ir pavēries bēdīgs skats, jo redzams daudz bojā gājušu zivju. Šāds skats ir ne tikai privātajos dīķos, bet arī atsevišķos ezeros, īpaši sekļajos un zālajos.

Šo situāciju manīt mēs nevaram, bet apgūt zināšanas, ko ņemt vērā nākamajām ziemām, varam. Gandrīz visi zina, ka ziemā, lai zivis neslāptu, ir jāliek aerators, bet bieža iesācēju, un reizēm ne tikai iesācēju, kļūda ir aeratora uzstādīšanu atlikt līdz pēdējam brīdim, kad dīķī jau ir novērojamas problēmas. Tad nereti ir par vēlu. Vislabāk ir aeratoru uzstādīt jau rudens izskaņā, tikko uzsalst ledus un uz tā var uzkāpt.

Pirmkārt, zivis no rudens pa dīķi vairāk pārvietojas, ūdenī vēl ir skābeklis un zivis var atrast vietu, kur skābekļa ir vairāk, un tur arī pulcēties. Ja aerators tiek ievietots ūdenī, kad ir iestājies skābekļa bads, zivis bieži vien ir apdullušas un nemaz neatrod šo aerācijas vietu, un, atrodoties dīķa otrā galā, tur arī nosmok.

Otrkārt, ja aerators tiek uzstādīts savlaicīgi, no ūdens gaisā izdalās gāzes, kuras rodas, piemēram, sadaloties dīķī pa vasaru augušajiem ūdensaugiem. Ja šīs gāzes nevar no ūdens izventilēties, jo priekšā ir ledus sega, tās sadalās ar ķīmiskas reakcijas palīdzību, patērējot dīķī esošo skābekli, tādējādi skābekļa līmenis nelabvēlīgu apstākļu rezultātā var samazināties ļoti ātri.

Lai nu kā bija, tā bija, ir atkal jauns pavasaris, un skaidrs, ka jāsāk domāt par zivju laišanu dīķī. Doma, ka šogad viss būs labāk nekā iepriekšējā gadā, ceļ spārnos. Šobrīd ir īstais laiks sākt plānot jauno sezonu. Galvenie jautājumi ir: kādas zivis laist dīķī un ar ko barot.

Runājot par zivīm, ir jāsaprot, kādas zivis būs piemērotas jūsu dīķim: siltūdeņu vai aukstūdeņu. Pie mums, Latvijā, aukstūdeņu zivis, kuras mēs laižam dīķos, ir varavīksnes foreles un arktiskās palijas, pārējās vairāk vai ma-

Raivis Apsītis pie sava dīķa

Foto: LLKC arhīvs

zāk ir attiecināmas pie siltūdeņu zivīm.

Aukstūdeņu zivis labi jutīsies dīķos, kuros vasaras karstajos mēnešos ūdens neuzsilst vairāk par +20 °C, savukārt siltūdeņu zivis labi jutīsies +23 līdz 28 °C un augs daudz lēnāk, ja ūdens būs zem +20 °C.

Dīķis kā mazdārziņš – tā ir ideja par to, ka savā piemājas dīķī ikviens var izaudzēt zivis pašu lietošanai uzturā, līdzīgi kā tomātus un gurķus, tādējādi bagātinot savu ēdienkarti ar augstvērtīgu zivju produkciju, kurai ir skaidri zināma izcelsme un pašu veidota kvalitāte. Piemēram, 1000 m² dīķī vienā vasaras sezonā izaudzēt 100 kg zivis ir reāli sasniedzams plāns.

Priekšrocības, protams, būs dīķī, kas ir apriekots ar meniķi, ir pilnībā nolaižams un rudenī viegli apzvejojams, bet ir iespējams saimniekot arī nenolaižamos dīķos.

Mazdārziņa dīķa princips: pavasarī ielaižam zivju mazuļus, vasarā barojam un rūpējamies, un rudenī vācam ražu, zvejojam zivis. Tās, kuras uzreiz nevar apēst, sapako vakuuma maisiņos un saliek saldētavā. Labā saldētavā zivis saglabā labu kvalitāti vismaz 6 mēnešus.

Vairāki audzēšanas modeļi:

1. variants: ielaižam dīķī vienasaras karpiņas (50–100 g), barojot ar graudiem, rudenī zivtiņas būs 200–500 g smagas, barojot ar profesionālo zivju barību, iespējams sasniegt 1000–2000 g svaru.

2. variants: ielaižam divvasaru karpiņas (200–800 g), barojot ar graudiem, rudenī zivis būs 800–1500 g, barojot ar profesionālo zivju barību, iespējams sasniegt 2000–3500 g svaru.

Šajā variantā ir iespējams zivis sākt ķert jau vasaras sākumā, neatliekot zivju baudīšanu tikai uz rudenī. Pie šāda risinājuma es parasti iesaku ielaist zivis nedaudz vairāk, lai nebūtu sajūta, ka, noķerot daļu zivju, jau vasarā dīķī to paliek maz.

3. variants: ielaižam varavīksnes foreļu mazuļus (40–100 g), barojot ar profesionālo foreļu barību, iespējams rudenī sasniegt 800–1500 g svaru.

Svarīgs aspekts ir barība. Izmantojot profesionālo zivju barību, iespējams panākt ātrāku pieaugumu un vienlaikus samazināt dīķa piesārņojumu. Barības konversijas rādītāji to skaidri parāda: ar graudiem nepieciešami 4–8 kg, lai izaudzētu 1 kg zivju, bet ar profesionālo barību – tikai 1–1,5 kg.

Sezonas noslēgumā pienāk patīkamākais brīdis – ražas laiks. Tā ir iespēja ne tikai baudīt pašu izaudzēto, bet arī novērtēt ieguldīto darbu un plānot nākamo sezonu ar vēl lielāku pieredzi.

Gatavojamies jaunajai sezonai! Lai tā visiem mums zivju bagāta!

Raivis APSĪTIS,
LLKC eksperts
zivsaimniecībā
e-pasts:
raivis.apsitis@llkc.lv
tāl. 29233377

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

ZIVSAIMNIECĪBAS TĪKLS

MEŽSAIMNIECĪBA

MEŽA STĀDMATERIĀLS LATVIJĀ: PIEEJAMĪBA, IZVĒLE, SERTIFIKĀCIJA UN STĀDĪŠANAS LAIKS

Meža atjaunošana un ieaudzēšana ir viens no būtiskiem posmiem ilgtspējīgā meža apsaimniekošanā. Meža īpašniekiem pēc galvenās cirtes vai plānojot jauna meža ieaudzēšanu ir jāpieņem virkne svarīgu lēmumu – jāizvēlas piemērotākais stādmateriāls, atbilstošākās koku sugas un labākais stādīšanas laiks, turklāt arī jāņem vērā normatīvajos aktos noteiktās prasības. Kā arī jāatceras, ka svarīga ir stādmateriāla izcelsmes sertifikācija, kas īpaši aktuāli projektiem ar publisko finansējumu.

Stādmateriāla pieejamība un piedāvājums

Meža īpašniekiem svarīgi atcerēties, ka **stādu rezervēšana jāveic laikus**, jo pavasara sezonā pieprasījums pēc stādiem var būt lielāks nekā piedāvājums, īpaši populārākajām koku sugām. Šobrīd lielākoties iespējams pieņemt uz stādiem šī gada rudenim un nākamā gada pavasarim. Vispieprasītākās koku sugas Latvijā joprojām ir priede, egles un bērzs. Tās ir arī galvenās komerciālās koku sugas, kuras visbiežāk izmanto meža atjaunošanā. Kokaudzētāvās novērots, ka pēdējos gados ir izteikti pieaudzis pieprasījums arī pēc melnalkšņu stādiem un interese par klimatiskajām izmaiņām piemērotām sugām, piemēram, dižskābardi.

Stādu cenas un izmaksas

Stādu cenas Latvijā var būtiski atšķirties atkarībā no sugas, audzēšanas tehnoloģijas un pasūtījuma apjoma. Pēdējos gados cenas pakāpeniski pieaug, ko ietekmē gan enerģijas izmaksas, gan darba

spēka sadārdzinājums. Vidēji priedes stādi var maksāt aptuveni no 0,25 eiro par vienu stādu, egles stādi – no 0,24, bet bērza stādi – ap 0,3...0,47 eiro par stādu. Ozola stādi parasti ir ievērojami dārgāki, jo to audzēšana ir sarežģītāka un ilgāka. To cena var sasniegt pat vairākus eiro par stādu. Tomēr stādu iegāde ir tikai viena daļa no kopējām meža atjaunošanas izmaksām. Būtiskas izmaksas veido arī augsnes sagatavošana, stādu transportēšana, stādīšana, agrotehniskā kopšana (aizsēšanas izpūšana) un jaunaudzes aizsardzība pret dzīvnieku bojājumiem.

Pareiza koku sugu izvēle

Viens no būtiskākajiem faktoriem veiksmīgai meža audzēšanai ir piemērotas koku sugas izvēle konkrētajam meža augšanas apstākļu tipam. Latvijā sastopami dažādi augsnes un mitruma apstākļi, un ne visas koku sugas spēj vienlīdz labi augt katrā vietā. Sausākās un nabadzīgākās augsnēs, piemēram, silā vai mētrājā, vislabāk piemērota priede. Auglīgākās minerālaugsnēs bieži izvēlas egles vai bērzu, bet mitrākās vietās labi aug melnalkšnis. Savukārt auglīgās augsnēs iespējams audzēt arī vērtīgas lapu koku sugas – ozolu, kļavu vai dižskābardi. Nepareiza koku sugu izvēle var radīt vairākas problēmas – lēnāku augšanu, lielāku uzņēmību pret slimībām vai zemāku koksnes kvalitāti.

Sertificēta stādmateriāla nozīme

Meža stādiem Latvijā jābūt sertificētiem kā meža reproductīvajam materiālam. Sertifikāts apliecina stādu izcelsmi, kvalitāti un atbilstību konkrētam reģionam. Tas ir īpaši svarīgi projektiem, kas saņem finansējumu no Lauku atbalsta dienesta vai citām Eiropas Savienības programmām. Šādos gadījumos sertificēta stādmateriāla

izmantošana ir obligāta prasība. Tomēr sertifikācija ir nozīmīga arī tad, ja projekts netiek finansēts no publiskiem līdzekļiem. Sertificēts stādmateriāls nodrošina lielāku pārliecību par koku ģenētisko kvalitāti un piemērotību vietējiem augšanas apstākļiem, kas ilgtermiņā var būtiski ietekmēt meža audzēšanas produktivitāti.

Pavasara/rudens stādīšana – plusi un mīnusi

Latvijā visbiežāk mežus stāda pavasarī. Šai pieejai ir vairākas būtiskas priekšrocības. Pavasarī augsnē parasti ir pietiekams mitruma daudzums, kas palīdz stādiem labāk ieaugt. Turklāt stādiem priekšā ir visa veģetācijas sezona, lai nostiprinātu sakņu sistēmu un uzsāktu augšanu. Tomēr pavasara stādīšanas sezonai ir arī trūkumi – stādīšanas periods var būt salīdzinoši īss, kas apgrūtina stādīšanas plānošanu. Kā arī, ja pavasaris ir sauss vai karsts, pastāv risks, ka stādi var izžūt. Sarunās ar kokaudzētāvu pārstāvjiem atklājām, ka daļa meža īpašnieku mērķtiecīgi izvēlas stādīt mežu rudenī. Šī pieeja Latvijā kļūst arvien populārāka, it īpaši, ja stādīšanai tiek izmantoti ietvarstādi. Rudenī stādītie stādi var sākt iesakņoties jau pirms ziemas iestāšanās, un pavasarī tie bieži sāk augt agrāk nekā pavasarī stādītie stādi. Turklāt rudens sezonā stādīšanas darbi bieži ir vieglāk organizējami, jo mežsaimniecības darbu grafiks nav tik intensīvs kā pavasarī. Tomēr rudens stādīšanai ir arī savi riski. Piemēram, viens no galvenajiem ir sala izcilājumi, kas var izspiest stādus no augsnes. Tāpat ziemā jaunos stādus biežāk var bojāt dzīvnieki, tāpēc jau laikus jāpadomā par stādu aizsardzību ar repelentiem.

Meža stādīšana ir ieguldījums, kura rezultāti būs redzami tikai pēc vairākām desmitgadēm. Tieši tāpēc svarīgi rūpīgi izvērtēt visus ar stādīšanu saistītos faktorus – no stādmateriāla kvalitātes līdz piemērotākajam stādīšanas laikam.

Inese OZOLIŅA,
MKPC Sēlijas nodaļas
mežsaimniecības
konsultante
e-pasts:
inese.ozolina@mkpc.llkc.lv

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

BRISELES GAITEŅOS

PASAULES BANKAS PĒTĪJUMS UN IETEIKUMI LAUKSAIMNIECĪBAS RISKU PĀRVALDĪBAI

Marta vidū Pasaules Banka publicēja pētījumu par lauksaimniecības risku pārvaldību, novērtējot riska pārvaldības rīku (RMT) izmantošanu, efektivitāti un uzlabošanas iespējas dažādās dalībvalstīs, tostarp Latvijā.

Pētījumā sniegta detalizēta pašreizējo politikas norišu analīze un ieteikumi ES un tās dalībvalstīm. Šie ieteikumi sniedz arī norādījumus par darbībām, kuras varētu tālāk attīstīt, izmantojot pieejamos datus, lai noteiktu turpmāko virzību notiekošajās politikas diskusijās.

Pētījums sniedz pierādījumus, kas liek turpināt pārdomāt ES lauksaimniecības risku pārvaldības sistēmu. Tajā jo īpaši atzīta obligāto riska pārvaldības pasākumu (RMT) nozīme, kas saistīti ar spēcīgu vienotās drošības tīklu. Pētījumā arī uzsvērta konsekvēntākas un visaptverošākas pieejas riska pārvaldībai nozīme visās dalībvalstīs un RMT pieejamības jautājums, jo īpaši mazākām saimniecībām. Turklāt pētījumā arī atzīts, ka tiešie maksājumi ir būtisks drošības tīkls lauksaimniekiem.

Pētījumā sniegta papildinoša analīze par Eiropas Komisijas pašreizējo darbu sadarbībā ar Eiropas Investīciju bankas (EIB) tā saukto *fi-compass* iniciatīvu, kas analizē dažādus procesus. Kopumā Pasaules Bankas konstatējumi apstiprina EIB secinājumus tādās galvenajās jomās kā datu saskaņošana, tehniskā palīdzība un slāņveida

risku pārvaldība, aicinot palielināt konsekvenci starp stratēģijām un īstenošanas pieejām.

PB detalizētu analizējusi risku pārvaldību 5 dalībvalstīs, tajā skaitā Latvijā. Galvenie ieteikumi Latvijai ir sekojoši.

1. Pasaules banka iesaka ieviest daudzslāņu riska pārvaldības modeli. Tas nozīmē, ka valsts atbalstam jābūt skaidri definētam atkarībā no zaudējumu apmēra:

- pirmais slānis ir saimniecību līmenis – zemniekiem pašiem jāpārvalda mazāki, bieži sastopami riski (piemēram, ar diversifikāciju vai uzkrājumiem);

- nākamais – tirgus instrumenti (apdrošināšana) vidēja mēroga riskiem (piemēram, krusa, sausums) valstij jāveicina privātā apdrošināšana un savstarpējās palīdzības fondi;

- trešais slānis ir valsts loma (katarotrofu riskiem) – valstij būtu jāiesaistās tikai pie sistēmiskām katastrofām, kas pārsniedz apdrošināšanas iespējas. Ziņojumā uzsvērts, ka Latvija pārāk paļaujas uz *ex-post* (pēc fakta) krīzes atbalstu, kas var mazināt zemnieku motivāciju apdrošināties.

2. Viens no galvenajiem šķēršļiem Latvijā ir datu trūkums vai to sadrumstalotība. Ieteikumi ietver:

- agroklīmatisko informācijas sistēmu uzlabošanu. Nepieciešami precīzāki dati par laikapstākļiem un ražību, kas palīdzētu apdrošinātājiem labāk aprēķināt prēmijas un samazinātu to izmaksas lauksaimniekiem;

- agro-risku monitoringa vienības

izveidi – institūcija, kas centralizēti analizētu riskus un palīdzētu pieņemt uz datiem balstītus lēmumus.

3. Ziņojumā norādīts, ka Latvijā apdrošināšanas segums joprojām ir nepietiekams, īpaši attiecībā uz sausuma risku. Ieteikumi:

- indeksa apdrošināšanas veicināšana – tā vietā, lai vērtētu katru saimniecību individuāli (kas ir dārgi), izmantot laikapstākļu indeksus izmaksu veikšanai;

- mazo saimniecību iekļaušana – izstrādāt rīkus, kas ir pieejami un finansāli izdevīgi arī nelielām saimniecībām, kuras šobrīd bieži paliek ārpus riska pārvaldības sistēmas.

4. Tā kā sausums ir viens no lielākajiem riskiem Latvijā (vairāk nekā 50% no klimatiskajiem zaudējumiem ES līmenī), Pasaules Banka uzsver nepieciešamību pēc investīcijām pielāgošanās pasākumiem. Nepieciešams atbalsts “viedajai” lauksaimniecībai (*climate-smart agriculture*), piemēram, uzlabotām apūdeņošanas vai meliorācijas sistēmām, kas mazina risku jau saknē, nevis tikai kompensē zaudējumus.

5. Ziņojums aicina Latviju labāk izmantot Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) sniegtās iespējas, integrējot riska pārvaldības rīkus kā obligātu vai cieši saistītu elementu saimniecību atbalsta mehānismos.

Pilns dokuments:
<https://ej.uz/f3iyi>

LOPKOPĪBAS PROGNOZES AR MĪNUSA ZĪMI

Eiropas Komisijas martā publicētās lopkopības attīstības prognozes 2026. gadam rāda, ka šogad dzīvnieku audzēšana ES turpinās samazināties.

EK prognozē, ka 2026. gada otrajā pusē ES liellopu bruto vietējā produkcija (GIP) samazināsies līdz 11,4 miljoniem dzīvnieku. Tas būtu par 0,5 miljoniem dzīvnieku mazāk nekā tajā pašā periodā 2025. gadā, kas atbilst 4,2% samazinājumam.

Tiek prognozēts, ka gan kazu, gan aitu audzēšana samazināsies īpaši strauji: attiecīgi par 17,1% (līdz 1,9 miljoniem dzīvnieku) un 17,8% (līdz 12,2 miljoniem dzīvnieku). Turpretī cūku ražošanas prognozes liecina par pieaugumu līdz 61,2 miljoniem dzīvnieku 2026. gada pēdējā ceturksnī salīdzinājumā ar tādu pašu laika periodu 2025. gadā, kas atbilst pieaugumam par 3,2%.

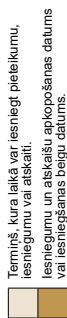
Paredzams, ka Francija, kas ir lielākā liellopu gaļas ražotāja ES, veidos 23,1% no ES kopējās produkcijas. Liellopu gaļas ražošana Francijā sa-

mazināsies tikai nedaudz (-0,4%) līdz 2,63 miljoniem dzīvnieku.

Starp citām galvenajām ražotājvalstīm tiek prognozēts arī relatīvi neliels kritums Vācijā (-0,6% līdz 1,7 miljoniem dzīvnieku), bet daudz straujāks kritums Īrijā (-5,2% līdz 0,9 miljoniem dzīvnieku). Spānija ir vienīgā galvenā ražotāja, kurai paredzams palielināt liellopu gaļas ražošanu (+2,7% līdz 1,1 miljoniem dzīvnieku).

Ziņas pēc *Agri-press* informācijas sagatavoja
Iveta Tomsons, LLKC Apgāda vadītāja

SVARĪGĀKIE DATUMI, KURUS LAUKU UZŅĒMĒJS NEDRĪKST AIZMIRST 2026. GADA MAIJĀ

Termiņš	Aprīlis			Majjs			Jūnijs					
	1	9	14	15	16	17	20	21	22	23	25	30
Platību maksājumi												
Projekti un investīcijas												
Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)												
Mikrouzņēmumu nodoklis												
Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas												
Skaidras naudas deklarēšana												
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis												
Uzņēmumu ienākuma nodoklis												
Gada pārskats												

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220,
admin@llkc.lv, laukutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV

LEADER

VEIDOJOT NĀKOTNES LAUKUS KOPĀ AR JAUNIEŠIEM

Lauku attīstība ir patiesi uz nākotni vērsta tikai tad, ja tajā tiek iesaistīti nākotnes veidotāji – jaunieši. Tieši jaunieši ir tie, kuri vislabāk spēj ieraudzīt jaunas iespējas, drosmīgi eksperimentēt un veidot ilgtspējīgus risinājumus savām kopienām.

LAUKIEM UN JŪRAI

Vietējā rīcības grupā “Partnerība Laukiem un jūrai” (PLJ) jauniešu iesaiste nav tikai papildinājums esošajām aktivitātēm – tā ir apzināta un mērķtiecīga pieeja teritorijas attīstībai.

Jauniešu iesaiste – no līdzdalības līdz iniciatīvai

Kopš 2024. gada aktīvi PLJ iesaistās starptautiskos projektos, kuros tiek meklēta vietējo rīcības grupu (VRG) loma lauku un piekrastes jauniešu attīstībā. Šī pieredze kopā ar citu valstu VRG kolēģiem palīdzējusi skaidri definēt – LEADER pieejas un vietējo rīcības grupu loma nedrīkst tikt uztverta tikai kā instruments pieaugušo atbalstam. Tā ir unikāla un būtiska platforma arī lauku un piekrastes jauniešiem, kas nodrošina iespējas līdzdalībai, prasmju attīstībai un iniciatīvu īstenošanai. Mēs redzam VRG kā:

- platformu, kur jaunieši var mācīties un attīstīt prasmes,
- vidi, kur apgūt līdzdalību un iniciatīvu veidošanu,
- savienojosu posmu starp pašvaldībām, lēmumu pieņēmējiem, uzņēmējiem un nevalstiskajām organizācijām.
- lielu starptautisku tīklu jauniešu un jauniešu nozaru sadarbības kontaktu veidošanai.

Jauniešiem tiek piedāvāta iespēja ne tikai piedalīties, bet arī **praktiski mācīties līdzdalību**, iesaistoties reālos procesos un lēmumu pieņemšanā.

Jauniešu padome – nekas ar mums nenotiek bez mums

Kopš 2025. gada partnerībā darbojas Jauniešu padome, kas nodrošina plašu teritorijas jauniešu pārstāvniecību. Līdz šim jau ir notikuši divi padomes sasaukumi.

Padomes galvenie uzdevumi:

- apkopot un pārstāvēt jauniešu vajadzības, intereses un problēmas,
- iesaistīties lēmumu pieņemšanā un priekšlikumu izstrādē,

Foto: PLJ

Pirmā sasaukuma jauniešu padome

- veicināt jauniešu iniciatīvas un projektu attīstību,
- piedalīties gan vietēja, gan starptautiska mēroga aktivitātēs.

Jauniešu padome ir tilts starp jauniešiem un institūcijām, vienlaikus stiprinot līdzdalības kultūru.

Starptautiskā pieredze kā pārmaiņu virzītājs

Būtisku ieguldījumu jauniešu iesaistītē devusi dalība dažādos starptautiskos projektos. Tajos tiek iesaistīti gan jauniešu nozares pārstāvji, gan paši jaunieši un, protams, PLJ. Erasmus+ projektā “Youth Led Youth Houses”, kura ietvaros īstenoti četri pieredzes apmaiņas braucieni partnervalstīs, tostarp Vācijā, Latvijā, Polijā un Somijā. Šajā projektā bija iespēja mācīties par jauniešu vadītām jauniešu vietām, kas ir telpas un iniciatīvas, kur paši jaunieši organizē procesus, plāno pasākumus, raksta projektus un veido vidi sev apkārt.

Šis projekts kļuvis par vienu no stūrakmeņiem gan PLJ Jauniešu padomes izveidē, gan vairāku potenciālu jauniešu vadītu vietu izveidē PLJ teritorijā kā jauniešu kluba “10x10” radītā vieta un Smārdes jauniešu dzīvoklis. Sadarbība ar partneriem – Somijas *Rieska-Leader ry*, Vācijas *Leipziger Muldenland* un Polijas *Lokalna Grupa Dzialania “Trakt Piastów”* – devusi būtisku iedvesmu un praktiskas zināšanas.

No katra brauciena jaunieši atgriezās ar:

- skaidrāku vīziju,
- jaunām idejām,

- lielāku pārliecību par savām spējām.

Galvenās atziņas:

• Spēcīgas kopienas ir pamats – jauniešu darbs vislabāk attīstās no pašas kopienas.

• Ne vienmēr jāgaida iniciatīva “no augšas” – daudz iespējams paveikt pašu spēkiem.

• Jauniešos ir milzīgs potenciāls, enerģija un vēlme darīt.

• Perfekcionisms nav galvenais – svarīgākais ir droša un atbalstoša vide.

• Iedvesma no citu valstu piemēriem palīdz noticēt, ka pārmaiņas iespējamas arī pie mums.

• Labi organizēts brīvprātīgais darbs ir būtisks resurss nevis slogs.

Jaunieši un viedie ciemi

Latvijas lauku reģioni saskaras ar būtiskiem izaicinājumiem – iedzīvotāju skaita samazināšanos un jauniešu aizplūšanu. Lai šo tendenci mainītu, “Partnerība Laukiem un jūrai” kopā ar partneriem no Somijas un Portugāles īsteno projektu “Jaunieši un viedie ciemi”, kura mērķis ir stiprināt jauniešu piederības sajūtu un parādīt reālas iespējas iesaistīties savas kopienas attīstībā.

Projekts palīdz jauniešiem izprast, ka arī lauki var būt vieta izaugsmei – ar iespējām līdzdarboties, attīstīt uzņēmējdarbību un piedalīties lēmumu pieņemšanā.

Portugālē jaunieši iepazīna viedo ciemu iniciatīvas un redzēja, kā pat nelielās kopienās iespējams radīt nozīmīgu ietekmi.

▶ 16. lpp.

◀ 15. lpp.

Šī pieredze apliecināja, ka kopienas spēks slēpjas cilvēku sadarbībā, iniciatīvā, piederības sajūtā. Brauciens bija unikāla iespēja iepazīt, kā dažādu paaudžu un dažādu organizāciju cilvēki spēj sadarboties, lai radītu dzīvas un ilgtspējīgas kopienas, kurās ikviens jūtas piederīgs.

“Mūs īpaši iespaidoja “Kopienas foruma” metode *Canelas e Espiunca* ciemā, kur vietējie iedzīvotāji sadarbojās ar ekonomikas profesoru no Lisabonas Universitātes, lai kopīgi risinātu savas kopienas izaicinājumus. Redzējām arī *Centro Sol Nascente* ciemu, ko vada tikai 19 gadus vecs jauniešs, mazā ciemā ar 30 pastāvīgajiem iedzīvotājiem biedrība rīko pasākumus pat 500–1000 cilvēkiem, piedāvājot vietējo kopienas centru ar nakšņošanas iespējām,” stāsta projekta vadītāja Ieva.

Īpašu pieredzi sniedza arī *Casa da Broa de Paraduça* – Maizes māja, kur paaudzes kopīgi audzē kukurūzu, cep maizi un stāsta par savu unikālo vietu.

Šajā ciemā bija iespēja piedzīvot siltumu un cieņu, ko rada kopienas sadarbība vairākās paaudzēs – no vecākās paaudzes līdz jaunākajiem dalībniekiem, kas vada ārzemju grupas angļu valodā.

Brauciens Portugālē atgādināja, cik būtiska ir cilvēku iesaiste un savstarpēja sadarbība – tehnoloģijas un mākslīgais intelekts nevar aizstāt sirsniņu atbalstu, vārdu iedrošinājumu vai kopienas turas kopā. Iedvesmojošās tikšanās ar vietējiem jauniešiem, uzņēmējiem un kopienu līderiem pierādīja, ka pat nelielas iniciatīvas spēj radīt lielu ietekmi un veicināt ilgtermiņa attīstību.

Lai jauniešus iepazīstinātu ar viedo ciemu koncepta pamatprincipiem, projekta ietvaros tiek organizētas arī vietējās aktivitātes:

- Plašs jauniešu pasākums “Pagrieziens#”2” par tēmu līdzdalība norisinājās ļoti veiksmīgi, pulcējot ap 70 dalībniekus;
- Sadarbības princips tiks akcentēts tikšanās ar pašvaldību un NVO sektoru;

• Ekonomiskais aspekts tiks apskatīts jauniešu tikšanās reizē ar uzņēmējiem Uzņēmēju launagā.

Jaunieši pasākuma “Pagrieziens #2” laikā atzina, ka vērtīgākais bija iespēja ne tikai satikt citus, bet arī praktiski sa-prast, kā iesaistīties savā kopienā.

Skats nākotnē

Pieredze rāda – jaunieši vēlas iesaistīties, ja viņiem tiek dota iespēja un uzticība. Viņi spēj ne tikai piedalīties, bet arī radīt idejas un virzīt pārmaiņas.

Tāpēc ir būtiski:

- turpināt veidot vidi jauniešu līdzdalībai,
- stiprināt sadarbību starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem,
- nodrošināt iespējas jauniešiem īstenot savas idejas.

Jauniešu iesaiste nav tikai ieguldījums šodienā – tā ir droša investīcija lauku teritoriju nākotnē. **LU**

Ieva Avetisjana-Vītola, biedrība

“Partnerība Laukiem un jūrai”, www.plj.lv

AKTUALITĀTES

“LAUKIEM AUGT” – ATBALSTS LAUKU UZŅĒMĒJIEM

LLKC arī šogad aicina jaunos un mazos lauku uzņēmējus piedalīties programmā “Laukiem augt” – sešu mēnešu atbalsta programmā lauksaimniecības un pārtikas ražošanas uzņēmumiem. Programmas mērķis ir palīdzēt uzņēmējiem izvērtēt savas saimniecības attīstības iespējas, analizēt saimnieciskās darbības rezultātus un noteikt pārdomātus, dotos balstītus attīstības mērķus.

“Tieši mazām saimniecībām un nelieliem uzņēmumiem, īpaši darbības sākuma stadijā, bieži ir visvairāk jautājumu par to, kā pareizi plānot attīstību un vislabāk izmantot pieejamos resursus. Programma “Laukiem augt” palīdz soli pa solim izvērtēt saimniecības situāciju, analizēt rezultātus un saprast, kādi varētu būt nākamie attīstības soļi,” uzsver projekta vadītāja Aiva Landsmane no LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļas.

Programmas laikā dalībniekiem tiek veikta saimniecības darbības priekšizpēte un finanšu datu analīze, kas palīdz

noteikt galvenos attīstības virzienus un sagatavot praktisku rīcības plānu turpmākajai izaugsmei. Līdztekus tiek veicināta arī zināšanu un pieredzes apmaiņa, kā arī sniegta informācija par Kopējo lauksaimniecības politiku (KLP) un pieejamajām finansēšanas iespējām.

Programmas mērķis ir veicināt uzņēmējdarbības aktivitāti Latvijas lauku teritorijās, stiprinot mazo saimniecību konkurētspēju, efektivitāti un attīstības iespējas. Tiek sekmēta gan jaundibinātu uzņēmumu izaugsme, gan esošo saimniecību attīstība, dažādošana un pielāgošanās tirgus prasībām.

Dalība programmā ir bez maksas, jo tā tiek īstenota Valsts Kopējās lauksaimniecības politikas tīkla aktivitātes “Programma uzņēmējdarbības veicināšanai laukos” ietvaros. Šogad programmā paredzēts iesaistīt vairāk nekā 100 jaunos un mazos uzņēmējus no lauku reģioniem, kuri darbojas lauksaimniecības vai pārtikas ražošanas jomā un kuru apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā nepārsniedz

100 000 eiro. Priekšroka tiek dota jauniem uzņēmējiem līdz 40 gadu vecumam.

Pieteikšanās programmai notiek no 16. marta līdz 1. jūnijam. Interesenti aicināti pieteikties sev tuvākajā LLKC reģionālajā birojā vai sazināties pa tālruni 28337799 darba dienās no plkst. 9 līdz 17, kā arī rakstīt uz e-pastu klientu.serviss@llkc.lv vai aiva.landsmane@llkc.lv. **LU**

LLKC Klientu apkalpošanas atbalsta daļa

Lauku Lapa

Izdots SIA “Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs” Apgāda
Adrese: Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pagasts, Ozolnieku novads, LV-3018
Tālrunis: 63050220
Apgāda vadītāja Iveta Tomsone
“Lauku Lapas” redaktore Dace Millere
Reģistrācijas Nr. 000740319
Iespēsts SIA “UnitedPress Tipogrāfija”
“Lauku Lapa” var abonēt
Latvijas Pastā, abonēšanas indekss 1163
Cītējot un/vai pārpublicējot izdevuma “Lauku Lapa” rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

